

Bortset fra den store Ulighed i Vilkaarene for de enkelte Medlemmer maa det herefter siges, at Laan i J. A. K. under normale Forhold vil være meget dyre, og desuden maa der regnes med en lang Ventetid. I Betragtning heraf er det paa-faldende, at Tilgangen af Medlemmer i de faa Maaneder, Foreningen har virket, har været saa stor, som Tilfældet er. Dette er saa meget mere bemærkelsesværdigt, som en stor Del af Mødlemmerne efter alt at dømme er Landmænd, der ønsker at afløse deres nuværende Prioritetslaan med rentefrie Laan fra J. A. K. Skal disse Medlemmer vente paa Laanet i en Aarrække, maa de altsaa i denne Tid til J. A. K. betale 2,25 pCt. p. a. af Beløbet, samtidig med at de maa forrente og maaske afdrage de gamle Prioriteter, der ønskes afløst. Ofte vil de tillige have maattet laane de 15 pCt., der straks skal indbetales, saaledes at de ogsaa maa forrente og afdrage dette Beløb. I sidstnævnte Tilfælde vil den effektive Rente tilmed være endnu højere end ovenfor angivet. Der er nemlig i Forsikringsraadets Redegørelse regnet med et Rentetab af 3,5 pCt. p. a. paa de Spareindskud, der gøres i J. A. K. (Maksimalrenten for Bank- og Sparekasseindskud paa Opsigelse er for Tiden 3,5 pCt.). Har Medlemmet maattet laane de 15 pCt., maa han som Regel betale en højere Rente end 3,5 pCt. af dette Beløb, og det hele bliver derved dyrere for ham.

Det maa nu anses for givet, at de mange, der har meldt sig i J. A. K., har regnet med gunstigere Udsigter end dem, der er beskrevet i ovenstaaende Normaltilfælde, og det maa her undersøges, om Selskabets *Propaganda* har fremstillet Forholdene i det rette Lys. Denne Propaganda har navnlig været ført gennem J. A. K.s Organ „Forhandlingsbladet“ og ved Hjælp af Møder rundt om i Landet. De Udtalelser, der herunder er fremkommet fra Foreningens Ledere, har ofte været uklare; men der gaar dog som Helhed en bestemt Tendens gennem dem. Propagandaen maa betragtes som et Led i Agitationen mod det bestaaende Pengesystem, som „Jord, Arbejde, Kapital“ jo ønsker afløst af et nyt. Denne Agitation har i de sidste Maaneder i særlig Grad formet sig som en *Kamp mod Renten*. Betegnende i saa Henseende er en Artikel i „Forhandlingsbladet“ for den 22. September 1933, skrevet af Lederen af J. A. K.s Sekretariat. Det siges heri gentagne Gange, at Maalet er „Frigørelsen fra Rentelaveriet“, og det antydes, at Andelsselskaber o. lign. efterhaanden vil overføre deres Gæld fra 6—4 pCt.s Laan til rentefrie. Om Enkelt personer hedder det, at hvis de i de unge Aar sætter deres Sparepenge ind i J. A. K., vil det rentefri Laan, de kan vente, naar de engang faar Ejendom, mange Gange opveje den tabte Rentefortjeneste. Denne sidste Paastand er under Forudsætning af normale Tilstande (se ovenfor) absolut urigtig. Hertil kommer, at Udtrykkene „rentefrie Laan“ og „rentefri Finansiering“ anvendes hyppigt i Propagandaen som Betegnelse for Virksomheden. I Kraft af alt dette maa mange Mennesker uvilkaarligt faa det Indtryk, at J. A. K. vil befri Laantagerne fra den trykkende Rentebyrde. I „Forhandlingsbladet“ betegnes J. A. K.s Laan ogsaa hyppigt som „15 pCt. Finansiering“ eller „15 pCt. Systemet“. Disse Ord tjener til at fremkalde den Forestilling, at den afgørende Betingelse for at faa Laan blot er Indbetalingen af de 15 pCt. — saaledes at Laan kan ventes kort efter denne Indbetaling —, og Foreningen har her haft den Fordel, at den i de første Maaneder har kunnet tildele et stort Antal Laan med faa Ugers Ventetid, takket være en stærk Tilstrømning af nye Medlemmer. Dette Forhold er blevet stærkt fremdraget, medens man er gaaet let henover, at Ventetiden nødvendigvis maa stige efterhaanden.

Overhovedet er Spørgsmaalet om Ventetiden praktisk talt ikke behandlet i Propagandaen. En af J. A. K. udsendt Tryksag, kaldet „Et Eksempel paa rentefri Finansiering af fast Ejendom“, behandler et saadant Eksempel ud fra den Forudsætning, at der slet ingen Ventetid er, og Læseren gøres ikke opmærksom paa, at denne Forudsætning kun i den første Tid vil kunne slaa til. Det er indlysende, at en saadan